

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 118 86 71
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Aan de leden van het Districtelijk Veiligheidsoverleg
IJsselland en Twente

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

M. Hiemstra
Telefoon 038 499 97 77
m.hiemstra@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
15.03.2021	2021/0069218	0	15.03.2021	

Onderwerp: Samenwerkingsagenda aanpak ondermijning in Overijssel

Beste deelnemer aan het DVO IJsselland/Twente,

In het voorjaar van 2020 hebben wij met elkaar gesproken over de aanpak van ondermijning in Overijssel. Aanleiding hiervoor vormde de publicatie van het provinciale ondermijningsbeeld. Meer specifiek hebben we toen stil gestaan bij de doorontwikkeling van de provinciale rol in de aanpak van ondermijning als betekenisvolle partner met een meerwaarde binnen de bestaande aanpak door de verschillende veiligheidspartners. De Overijsselse gemeenten en de provincie hebben vijf thema's benoemd waarop we de samenwerking willen intensiveren. De uitwerking van de thema's krijgt vorm in een dynamisch document dat we de *Samenwerkingsagenda aanpak ondermijning in Overijssel* hebben genoemd. Graag brengen wij u middels deze brief zowel qua inhoud als proces op de hoogte van deze samenwerkingsagenda.

Uiteraard wordt er al samengewerkt tussen de provincie en de gemeenten in de aanpak van ondermijning maar door deze agenda hopen we de samenwerking in de aanpak van ondermijning concreter, gericht en praktischer te maken. Deze samenwerkingsagenda is dan ook nadrukkelijk een vertrekpunt en geen eindpunt. Aanvullingen, wijzigingen en aanpassingen zullen nodig zijn om deze samenwerkingsagenda blijvend de leidraad te laten zijn in onze samenwerking. Vanuit dat perspectief zijn naast acties, doelstelling en eerste resultaten ook enkele beleidsvragen opgenomen in onderstaande uitwerking.

Samenwerkingsagenda aanpak ondermijning in Overijssel

De aanpak van ondermijning is een primaire verantwoordelijkheid van de gemeenten en de verschillende veiligheidspartners. De provincie heeft een eigenstandige rol als bevoegd gezag en heeft ook een eigen instrumentarium om ondermijning tegen te gaan. De meerwaarde die de provincie kan leveren aan de samenwerking ligt op het gebied van kennis en expertise in de ondersteuning bij complexe vraagstukken en bij de uitwisseling van informatie en informatiebronnen.

De vijf samenwerkingsthema's die we gezamenlijk hebben geprioriteerd zijn:

1. Informatiegestuurd werken
2. Weerbare samenleving en overheid
3. Buitengebied en vakantieparken

4. Grensoverschrijdende ondermijning
5. Operationele samenwerking

Binnen deze vijf thema's zijn verschillende acties verkend en uitgezet. De aard van de samenwerking ziet op een praktische *hands on* samenwerking.

1. Informatie gestuurd werken

Een goede aanpak van ondermijning is voor een groot gedeelte afhankelijk van de beschikbaarheid van informatie en de mogelijkheden en bereidheid om die te delen. Korte lijnen zijn van essentieel belang. Alleen vanuit een zo compleet mogelijke informatiepositie is het mogelijk om ondermijning op een adequate manier aan te pakken.

Dit heeft geresulteerd in de volgende initiatieven en ideeën:

- informatie wordt ontsloten en gedeeld via **factsheets** met een overzicht van alle beschikbare datasets en informatiebronnen die gemeenten en provincie voorhanden hebben. Het gaat hier zowel om openbare als gesloten informatie;
- er is een **praktische checklist** opgesteld die betrokkenen op operationeel niveau gaat helpen helder te maken wanneer, op welke wijze en voor welke informatie de provincie kan worden betrokken bij specifieke aanpakken of casuïstiek;
- er is een openbare en een afgeschermd **dataviewer** ontwikkeld die voor alle gemeenten onbeperkt te raadplegen is via <https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1>. Deze viewer omvat met name geografische en economische informatie en kan goed gebruikt worden om gebieden beter in kaart te brengen. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om no fly-zones (drones), buitengebieden, havens en bedrijfsterreinen. De afgeschermd dataviewer omvat meer gegevens op persoonsniveau en is dan ook enkel te raadplegen via een afgeschermd omgeving. Het kan dan gaan om Kadastrale informatie, de bijbehorende NAW-gegevens en informatie uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen. Ook zijn via deze viewer zeer gedetailleerde luchtfoto's (10x10) te raadplegen van de gehele provincie;
- de provincie onderzoekt met de gemeenten in het Vechtdal (Ommen, Dalfsen en Hardenberg) wat de toegevoegde waarde kan zijn als **provinciale data en gemeentelijke data** samengebracht worden in geval van concrete ondermijningssignalen. Dit kan bijvoorbeeld om een signaal gaan welke is benoemd in een van de ondermijningsbeelden. Signalen worden eventueel ingebracht op het informatieplein van het RIEC om verder integraal te worden opgewerkt, hetgeen kan leiden tot een interventie van een van de partners;
- samen met het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland (VNONL) worden de lessen die de gemeenten Enschede, Nijmegen en Zwolle hebben opgedaan bij het **opstellen van een dashboard**, vertaald in leerpunten voor alle Overijsselse gemeenten. Daarnaast kijken wij hoe informatie het VNONL kan ondersteunen bij de vertaling van ondermijningscijfers naar een beleidsmatig dashboard. In het najaar van 2021 wordt hier een resultaat verwacht;
- als partner neemt de provincie structureel deel aan **integrale projecten** waarbij informatie zo veel mogelijk wordt gedeeld. Te denken valt aan informatie over bedrijventerreinen, havens, het buitengebied en infrastructurele hotspots. Daarnaast sluit de provincie ook aan bij de (thematische) informatiepleinen;
- blijvende aandacht is nodig voor het **geïnformeerd houden** van elkaar, binnen de kaders van de AVG en privacy wetgeving. Denk daarbij aan het afgeven van beschikkingen die mogelijk ook andere partners raken. Het elkaar actief informeren vraagt echter om expliciet bestuurlijk commitment.

Naast deze initiatieven is het van belang om aandacht te blijven houden voor de lessen en ervaringen die worden opgedaan in de samenwerking tussen provincie, gemeenten, RIEC en de

veiligheidspartners. Dit komt ook naar voren in het onderzoek dat is gedaan door het adviesbureau Lysias naar de werking van het proces “van signaal tot interventie” binnen de informatiepleinen van het RIEC- ON. Eén van de aanbevelingen is om na afronding van een casus en/of interventie expliciet stil te staan bij de evaluatie hiervan. Met de secretarissen van het IVZ-platform en het RCIV-netwerk is afgesproken dat in deze overleggen de mogelijkheid wordt geboden om eventuele knelpunten in deze samenwerking op het gebied van informatiegestuurd werken te agenderen.

Het is belangrijk dat we als partners op het gebied van ondermijning ook weten wie we kunnen benaderen voor welke vraag. De samenwerking in projecten zal ons helpen om elkaar nader te leren kennen, maar in de tussentijd is het zinvol een checklist op te stellen met contactpersonen voor de verschillende thema's.

2. Weerbare samenleving en overheid

Een weerbare overheid en een weerbare samenleving zijn essentieel in de strijd tegen ondermijnende criminele activiteiten. Dit is een brede maatschappelijke opgave waar we allen voor verantwoordelijk zijn en waar de provincie vanuit haar verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het openbaar bestuur, een bijzondere rol vervult. Vanuit dat vertrekpunt zet de provincie zich in om het gesprek te faciliteren over de weerbaarheid van de overheid.

We hebben de volgende suggesties om de weerbaarheid van de samenleving en de overheid te vergroten en vernemen graag of hier draagvlak voor is:

- a. best practices en ervaringen delen op het gebied van weerbaarheid;
- b. met elkaar in een besloten setting spreken over integriteitsdilemma's uit de praktijk;
- c. de uitkomsten uit de verschillende weerbaarheidsscans die het RIEC voor gemeenten opstelt, benutten om een provinciedekkend weerbaarheidsbeeld op te stellen en daarmee gezamenlijk werken aan de versterking van de weerbaarheid in Overijssel;
- d. de samenwerkingsagenda en daarmee het onderwerp weerbaarheid, eenmaal per jaar agenderen in een besloten DVO;
- e. voorbeelden, ervaringen en ideeën uitwisselen in een ambtelijk kennisnetwerk weerbaarheid;
- f. met het oog op de komende gemeenteraadsverkiezingen, speciale aandacht te besteden aan de bewustwording van de volksvertegenwoordigers;
- g. de resultaten van de actuele pilots van BZK met de gemeenten Almelo en Dalfsen benutten om gezamenlijk te leren.

Deze voorbeelden van projecten om de weerbaarheid van de overheid te versterken, zullen daarmee ook diverse maatschappelijke sectoren, beroepsgroepen etc. raken waarmee we ook werken aan de weerbaarheid van de samenleving.

3. Buitengebied en vakantieparken

Overijssel is een provincie met een groot buitengebied. Hierdoor is de aanpak van ondermijning in het buitengebied een grote en diverse opgave waarbij de samenwerking tussen de provincie en gemeenten als meerwaarde wordt gezien.

Wat betreft het buitengebied zetten we in op de volgende zaken:

- a. Binnen het project Keurmerk veilig buitengebied IJsselland wordt ondersteuning gegeven aan gemeenten bij de bestrijding van ondermijning in het buitengebied;
- b. De provincie zet de provinciale ervencoaches in om o.a. de bewustwording onder agrariërs te vergroten;
- c. We zetten gezamenlijk in op innovatieve methoden om ondermijning in buitengebied aan te pakken.

Hoewel vakantieparken vaak in het buitengebied voorkomen, zien we de aanpak van vakantieparken als apart project. Het toerisme is een belangrijke economische pijler voor veel Overijsselse gemeenten. Dat er op sommige vakantieparken vormen van ondermijning voorkomen is daarom een zorg; wij richten ons op het realiseren van vitale vakantieparken in Overijssel. Op basis van de ervaringen zijn opgedaan in het project vitale vakantieparken Vechtdal heeft de provincie een provinciedekkend plan laten uitwerken. Dit plan is in grote lijnen gereed en betreft onder andere het opzetten van een expertisecentrum. De rol van het expertisecentrum is het ondersteunen, begeleiden en faciliteren van gemeenten bij hun aanpak van niet-vitale vakantieparken. Op dit moment wordt met bestaande middelen een begin van uitvoering gegeven het oprichten van het expertisecentrum om een beperkt aantal casussen te begeleiden. Medio 2021 wordt duidelijk welke omvang het project zal krijgen en zal een passend vervolg worden gegeven aan het verder vormgeven van het expertisecentrum.

4. Landsgrensoverschrijdende ondermijning

Criminele activiteiten en ondermijning houden niet op aan de landsgrenzen. Veel gemeenten in onze provincie worden geconfronteerd met complexe ondermijningszaken waarbij de landsgrens deze complexiteit mogelijk bevordert. Vanuit de rol die de provincie en de Commissaris van de Koning hebben in het bevorderen van de (bestuurlijke) samenwerking met Duitsland, wordt op dit moment verkend welke ondersteuning de provincie kan bieden aan gemeenten en partners in de samenwerking met Duitsland in de aanpak van ondermijning.

Het thema “Veiligheid”, met als onderdeel ondermijning, is recent opgenomen op de “Grenslandagenda”. Deze agenda bepaalt mede de onderwerpen waarop vanuit de provincies Limburg, Gelderland en Overijssel samen met het ministerie van BZK wordt samengewerkt met – in dit geval de Duitse deelstaat Noord-Rijn Westfalen en de 3 Bezirksregierungen van Münster, Düsseldorf en Keulen. Het onderzoek dat vanuit het 3+3 overleg (een regulier overleg tussen de Commissarissen van de Koning van Overijssel, Gelderland en Limburg met de drie Regierungspräsidentinnen van de Bezirksregierungen Münster, Düsseldorf en Keulen), wordt vorm gegeven is een eerste inkleuring van dit nieuwe agenda onderwerp. Met de Duitse partners wordt concrete casuïstiek op het gebied van arbeidsmigranten (in relatie tot mensenhandel en witwassen) gebruikt om het fenomeen ondermijning en de rol van de grens hierin nader in beeld te brengen. Hierbij stellen zij zich vragen als: wat kunnen wij grensoverschrijdend van elkaar te leren? Hoe werken zij? Hoe werken wij? Hoe kunnen wij de problemen beter gezamenlijk aanpakken? De overheden zijn gezamenlijk opdrachtgever en benutten hierbij de kennis en contacten van RIEC Oost-Nederland, RIEC Limburg en EURIEC. Op de volgende landelijke Grenslandconferentie (30 september 2021, in Enschede) wordt ook aandacht besteed aan de uitkomsten van dit onderzoek.

4. Operationele samenwerking

Naast de samenwerking binnen thema's en verschillende projecten is ook de samenwerking op operationeel niveau van belang. We constateren dat zowel de ondermijningsweken, de weerbaarheidsscans, de ondermijningsbeelden en de interventievoorstellen aanknopingspunten bieden om ook op operationeel niveau nadrukkelijk samen te werken. Om de samenwerking verder en specifiekere vorm te geven moet er meer duidelijkheid komen over de mogelijkheden die wij hebben om te voorzien in de behoeften binnen de operationele samenwerking.

Binnen dit thema van operationele samenwerking past ook de samenwerking tussen het RCIV en het Platform IVZ. Beide regio's kunnen ook meer afstemmen, meer van elkaar leren en meer informatie en

expertise delen. Daarbinnen is de provincie graag aanwezig om de driehoek van kennis en kunde compleet te maken en met elkaar te leren.

Met deze brief hebben we u getracht mee te nemen in de laatste stand van zaken van de samenwerkingsagenda aanpak ondermijning waarbij we de noodzaak zien tijdens het komende DVO verder met elkaar te spreken over aanvullingen en wijzigingen zodat de we de gezamenlijke samenwerking verder vorm kunnen geven.

Met vriendelijke groet,
Mede namens Martijn Dadema en Arjen Gerritsen,

Andries Heidema